

**СПЕЦІАЛІЗОВАНА РАДА
ІЗ ЗАХИСТУ РЕЛІГІЄЗНАВЧИХ ДИСЕРТАЦІЙ
ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА ІФ НАНУ
В 2011 РОЦІ**

1. Наказом ВАК України № 260 від 14.03.2001 р. до 14.03.2004 р. продовжені повноваження спеціалізованої вченої ради на період до 14.03.2004 р. проводити захисти дисертацій зі спеціальності 09.00.11 – релігієзнавство (у галузі філософських, історичних та соціологічних наук), а наказом ВАК України № 256 від 19.04.04 створена спеціалізована вчена рада Д 26.161.03 з правом прийняття до розгляду та проведення захистів на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук зі спеціальності 09.00.11. – релігієзнавство (у галузі філософських, історичних та соціологічних наук) з терміном повноважень від 14 квітня 2004 року до 14 квітня 2007 року. Наказом ВАК України № 135 від 11.03.2010 створена спеціалізована вчена рада Д 26.161.03 з правом прийняття до розгляду та проведення захистів на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук зі спеціальності 09.00.11. – релігієзнавство (у галузі філософських, історичних та соціологічних наук) з терміном повноважень від 16.03.2010 по 16.03.2013 р.

2. За звітній період відбулося 8 засідань Спеціалізованої вченої ради, на яких проведено захист 1 докторської (зі спеціальності 09.00.11 – релігієзнавство (філософські науки), 2 кандидатські дисертації (зі спеціальності 09.00.11 – релігієзнавство (філософські науки)), 2 кандидатські дисертації (зі спеціальності 09.00.11 – релігієзнавство (історичні науки)). Всі захищені в раді дисертації написані українською мовою.

Аналіз дисертацій розглянутих радою

Філософські науки.

Захист докторських дисертацій.

Чорноморець Юрій Павлович. Еволюція візантійського неоплатонізму. Дисертація є цілісним релігієзнавчим дослідженням, в якому здійснено аналіз закономірностей еволюції візантійського неоплатонізму. Відмінною рисою візантійського неоплатонізму є побудова філософської теології, ідею якої засновники візантійського неоплатонізму запозичили з системи Прокла. У межах першого кола еволюції візантійського неоплатонізму виникли три оригінальні філософські системи: антиметафізична філософія надбуття Діонісія (Філопона), філософія буття Максима Сповідника і метафізика візантійських есенціалістів VII – початку XIV століть. У 30-ті роки XIV століття внаслідок теологічних дискусій виникла особлива форма візантійського неоплатонізму – паламізм, яка в межах власного інтенсивного розвитку пройшла три стадії еволюції, аналогічні до загального ходу еволюції класичного візантійського неоплатонізму: неоареопагітизм Палами,

християнське прокля́нство Каліста Ангелікуда, паламітська схоластика другої половини XIV і XV століть. Дослідження еволюції візантійського неоплатонізму дозволяє виявити конкретні форми, яких набував вплив філософії на християнську теологію на грецькому Сході в VI – XV століттях.

Захист кандидатських дисертацій.

Булатов Айдер Аметович. Внутрішньоісламські протиріччя в мусульманській уммі Криму: природа, стан, еволюція. У роботі проаналізовані сутність, еволюція, специфіка, форми релігійних протиріч в мусульманській уммі Криму, обґрунтовані методологічні підходи до їх вивчення. Досліджено онтологічні й феноменологічні аспекти генезису внутрішньоісламських протиріч, визначений спектр їх реальних і потенційних наслідків, охарактеризовані інституційні прояви цих протиріч на терені АР Крим. Автор визначає умови і засоби відродження традиційної для Криму толерантної моделі ісламу та шляхи вироблення стратегії внутрішньоісламського консенсусу.

Халезова Л. В. Життя та богословсько-проповідницька діяльність В. Войно-Ясенецького (архієпископа Луки) в контексті його філософсько-релігійних поглядів. Дисертація є комплексним дослідженням життя та богословсько-проповідницької діяльності В. Войно-Ясенецького (архієпископа Кримського Луки) в контексті його філософсько-релігійних поглядів, які характеризувалися цілісністю та виразною креаціоністською спрямованістю, обумовивши чимало труднощів та випробувань на страдницькому життєвому шляху мислителя. Показано, що, опираючись на досягнення західної філософії, а також на кращі природничо-наукові дослідження, В. Войно-Ясенецький тяжів до синтезу наукового, філософського й релігійного знання, а також зробив помітний внесок у розробку тріадологічної проблематики на рівні “дух – душа – тіло”. З’ясовано, що, ґрунтуючись на біблійному базисі, зазначена проблематика знайшла найбільш повне відображення в трактатах “Наука і релігія”, “Дух, душа і тіло”, а також в численних проповідях.

Історичні науки.

Швець Леонід Миколайович. Особливості реалізації місцевими органами влади державної політики СРСР щодо громад РПЦ в Україні (середина 1940-х — перша половина 1960-х рр.). У дисертації висвітлюється діяльність місцевих органів влади по реалізації релігійної політики в УРСР упродовж середини 1940 — першої половини 1960-х рр. Розглянуто процес формування та функціонування апарату уповноважених Ради у справах Руської православної церкви в Україні. Проаналізовано місце та значення інституту уповноважених у реалізації державної політики щодо РПЦ у республіці. Простежено особливості діяльності низових радянських органів влади щодо громад РПЦ. Проаналізовано регіональні відмінності в сфері державно-церковних взаємин. Виявлено, що місцеві органи влади реалізовували свою лінію щодо РПЦ, яка незавжди співпадала з політикою центральних органів, часто з порушеннями норм чинного радянського законодавства. Охарактеризовано

основні форми і методи роботи партійних та радянських органів, спрямовані на скорочення релігійності населення.

Помаз Юлія Володимирівна. Ліквідація культових споруд РПЦ як напрям державної політики у сфері релігії в Українській РСР (середина 1940-х — перша половина 1970-х років). У дисертації проаналізований процес ліквідації культових споруд РПЦ із урахуванням суспільно-політичних перетворень в Українській РСР у середині 1940-х — першій половині 1970-х рр. Визначені причини форсованого скорочення релігійної мережі. Висвітлені форми та методи реалізації державної політики щодо РПЦ, основні її засади відносно культових споруд. Обґрунтовано періодизацію процесу закриття та ліквідації культових споруд, визначені регіональні особливості політики партійно-державних структур щодо церковних об'єктів. Охарактеризовані напрямки діяльності органів влади та громадськості в сфері охорони сакральних пам'яток у означений період. Підсумовано, що ліквідація культових споруд в Україні, найбільш виражена наприкінці 1950-х — на початку 1960-х рр., була цілеспрямованим напрямом державної політики, яка здійснювалася у відповідності із визначеними КПРС світоглядними та ідеологічними пріоритетами державного керівництва СРСР та УРСР, визначалася особливостями суспільно-політичних трансформацій в країні.

*Голова вченої ради докт. філософ. наук, проф. КОЛОДНИЙ А.М.
Вчений секретар ради канд. філософ. наук, доц. БУЧМА О.В.*